

लोक सेवा आयोग
संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	(क) प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)	पूर्णाङ्क :- ५०
	(ख) अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता (Practical Examination & Interview)

पूर्णाङ्क :- ८०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
प्रयोगात्मक परीक्षा (Practical Examination)	५०	२५	प्रयोगात्मक (Practical)	१ घण्टा
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)	

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

लोक सेवा आयोग

संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१०. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८०/१०/२२

लोक सेवा आयोग
संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
  - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
  - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
  - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
  - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
  - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
  - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
  - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
  - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
  - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू
- 2.3 संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी
- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरण र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग
संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न × २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. विद्युतीय सिद्धान्त सम्बन्धी साधारण ज्ञान (Simple Knowledge of Electrical Principle)
  - १.१ ए.सी. (Alternating Current) र डि.सि. (Direct Current) : परिभाषा, संकेत (Symbol) र एकाइ (Unit)
  - १.२ भोल्टेज (Potential difference of Voltage) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र प्रकार (Types)
  - १.३ फ्रिक्वेन्सी : परिभाषा, संकेत र एकाइ
  - १.४ विद्युतीय शक्ति तथा उर्जा (Electrical Power and Energy) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र सामान्य समीकरण (Simple Equation)
  - १.५ रेसिष्टर (Resistor), क्यापासिटर (Capacitor) र इन्डक्टर (Inductor) : परिभाषा, संकेत र एकाइ
  - १.६ करेन्ट र भोल्टेजको सम्बन्ध: ओहमको सिद्धान्त (Ohm's Law)
  - १.७ Poly Phase सिष्टम परिभाषा, फेज नामाकरण र थ्रीफेज प्रणालीमा हुने कनेक्सन (वाइ र डेल्टा)
२. विद्युतीय कन्डक्टर तथा इन्सुलेटर (Electrical Conductor and Insulator)
  - २.१ कन्डक्टरको परिभाषा र कन्डक्टरको लागि प्रयोग गरिने धातुहरु, तामा (Copper) र एलुमिनियम (Aluminum) का गुणहरु
  - २.२ विद्युत केबुल (Electric cable)
    - २.२.१ हाउस वायरिङ तथा इन्डष्ट्रियल वायरिङ गर्नको लागि प्रयोग हुने केबुलहरुका प्रकार
    - २.२.२ केबुलको बनावट र कलर कोड (Color Code)
    - २.२.३ केबुलको विद्युतीय करेन्ट बहन गर्न सक्ने क्षमता (Current Carrying Capacity)
  - २.३ इन्सुलेटरको परिभाषा र केबुल इन्सुलेसन गर्ने पदार्थको प्रकार र गुणहरु
३. विद्युतीय सुरक्षाका उपकरणहरु
  - ३.१ फ्यूज (Fuse): परिभाषा, विभिन्न साइजका फ्यूज वायरहरु तथा फ्यूजिङ करेन्ट
  - ३.२ एच.आर.सी.फ्यूज (High Rupturing Capacity Fuse): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.३ एम.सी.बी. (Miniature Circuit Breaker, MCB) : परिभाषा, प्रकार र प्रयोग
  - ३.४ अर्थ लिकेज सर्किट ब्रेकर (Earth Leakage Circuit Breaker, ELCB): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.५ एम.सी.सी.बी. (Moulded Case circuit Breaker): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.६ लाइटनिङ एरेस्टर (Lightning arrestor): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.७ डिष्ट्रिब्यूसन बोर्ड
  - ३.८ प्यानल बोर्ड
४. विद्युतीय सामग्री तथा बत्तीहरु (Electrical accessories and Lamps)
  - ४.१ विद्युतीय स्वीच : परिभाषा, प्रकार तथा जडान गर्ने तरिका, संकेत र प्रयोग
  - ४.२ विद्युतीय वायरिङमा प्रयोग हुने विभिन्न सामग्रीहरुको प्रकार, संकेत र प्रयोग
    - ४.२.१ होल्डर
    - ४.२.२ सिलिङ रोज (Celing rose)
    - ४.२.३ सकेट (Socket)
    - ४.२.४ प्लग (Plug)
    - ४.२.५ जंक्सन बक्स
    - ४.२.६ कन्ड्युट (Conduit)
  - ४.३ विद्युतीय बत्तीहरु (Electrical Lamps)

लोक सेवा आयोग

संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.३.१ इंक्यान्डेसेन्स बत्ती (Incandescence lamp): प्रकार, बनावट र प्रयोग
- ४.३.२ डिस्चार्ज बत्तीहरू, फ्ल्यूरोसेन्ट ट्यूब, सोडियम भ्यापर बत्ती, मर्करी भ्यापर बत्ती र हयालोजन (Halogen) बत्तीको प्रयोग
- ४.४ इनर्जी सेभिङ्ग ल्याम्प (Energy Saving Lamps): बनावट, प्रकार र प्रयोग
५. विद्युतीय घरेलु उपकरणहरू (Equipments) को संचालन र सामान्य मर्मत
  - ५.१ हिटर
  - ५.२ रेफ्रीजरेटर
  - ५.३ ओभेन
  - ५.४ गिजर
  - ५.५ विद्युतीय केटल (Electric Kettle)
  - ५.६ पंखा (Fan)
  - ५.७ एयर कन्डीसन
६. विद्युतीय मोटर (Electric Motor) र जेनेरेटर (Generator)
  - ६.१ घरेलु सिङ्गल फेज ए.सी.मोटरहरूको संचालन प्रक्रिया (Operational Process), रेटिङ्ग (Rating) प्रयोग र सामान्य मर्मत
  - ६.२ घरेलु थ्री फेज (Three Phase) इन्डक्सन (Induction) मोटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
  - ६.३ घरेलु सिङ्गल फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
  - ६.४ घरेलु थ्री फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
७. विद्युतीय औजारहरू (Electrical Tools) को प्रकार र प्रयोग गर्ने तरिका
  - ७.१ स्क्रू ड्राइभर (Screw Driver)
  - ७.२ लाइन टेस्टर (Line Tester)
  - ७.३ प्लायर (Plier)
  - ७.४ वायर कटर (Wire cutter)
  - ७.५ एमिटर (Ammeter) र भोल्टमिटर (Voltmeter)
  - ७.६ मल्टीमिटर (Multimeter)
  - ७.७ मेगर (Megger)
  - ७.८ विद्युतीय ड्रिल मेसिन र विट
८. अर्थिङ्ग (Earthing)
  - ८.१ परिभाषा र अर्थिङ्ग गर्नु पर्ने आवश्यकता
  - ८.२ अर्थ रेजिस्टेन्सलाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू र यसको मान
  - ८.३ अर्थिङ्ग गर्ने तरिकाहरू र अर्थिङ्ग गर्दा चाहिने सामग्रीहरू
९. विद्युत वितरण प्रणाली (Electrical distribution System)
  - ९.१ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: वितरण भोल्टेज फिक्वेन्सी
  - ९.२ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: आउटडोर सबस्टेशन, डिस्ट्रीब्यूटर, सभिस लाइन
१०. विद्युतीय सुरक्षा सम्बन्धी अवधारणा:
  - १०.१ विद्युतीय झटका तथा यसका असरहरू (Electrical shock and its effects)
  - १०.२ विद्युत झटका लागेको खण्डमा गरिने प्राथमिक उपचारको विधि

लोक सेवा आयोग
संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१०.३ विद्युतीय कार्यहरु गर्दा अपनाउनु पर्ने सुरक्षाका नियमहरु

१०.४ विद्युतीय कार्य गर्दा Electrician ले प्रयोग गर्नु पर्ने विभिन्न सुरक्षा साधन तथा उपकरणहरु (Safety equipments & Accessories)

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको **भाग (Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
प्रश्न संख्या	4	4	3	4	3	3	3	2	2	2

लोक सेवा आयोग
संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) : - ५० अङ्क

१. **विद्युतीय सिद्धान्त सम्बन्धी साधारण ज्ञान (Simple Knowledge of Electrical Principle)**
  - १.१ ए.सी. (Alternating Current) र डि.सि. (Direct Current) : परिभाषा, संकेत (Symbol) र एकाइ (Unit)
  - १.२ भोल्टेज (Potential difference of Voltage) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र प्रकार (Types)
  - १.३ फ्रिक्वेन्सी : परिभाषा, संकेत र एकाइ
  - १.४ विद्युतीय शक्ति तथा उर्जा (Electrical Power and Energy) : परिभाषा, संकेत, एकाइ र सामान्य समीकरण (Simple Equation)
  - १.५ रेसिष्टर (Resistor), क्यापासिटर (Capacitor) र इन्डक्टर (Inductor): परिभाषा, संकेत र एकाइ
  - १.६ करेन्ट र भोल्टेजको सम्बन्ध: ओहमको सिद्धान्त (Ohm's Law)
  - १.७ Poly Phase सिस्टम परिभाषा, फेज नामाकरण र श्रीफेज प्रणालीमा हुने कनेक्सन (वाइ र डेल्टा)
२. **विद्युतीय कन्डक्टर तथा इन्सुलेटर (Electrical Conductor and Insulator)**
  - २.१ कन्डक्टरको परिभाषा र कन्डक्टरको लागि प्रयोग गरिने धातुहरु, तामा (Copper) र एलुमिनियम (Aluminum) का गुणहरु
  - २.२ विद्युत केबुल (Electric cable)
    - २.२.१ हाउस वायरिङ तथा इन्डष्ट्रियल वायरिङ गर्नको लागि प्रयोग हुने केबुलहरुका प्रकार
    - २.२.२ केबुलको बनावट र कलर कोड (Color Code)
    - २.२.३ केबुलको विद्युतीय करेन्ट वहन गर्न सक्ने क्षमता (Current Carrying Capacity)
  - २.३ इन्सुलेटरको परिभाषा र केबुल इन्सुलेसन गर्ने पदार्थको प्रकार र गुणहरु
३. **विद्युतीय सुरक्षाका उपकरणहरु**
  - ३.१ फ्यूज (Fuse): परिभाषा, विभिन्न साइजका फ्यूज वायरहरु तथा फ्यूजिङ करेन्ट
  - ३.२ एच.आर.सी.फ्यूज (High Rupturing Capacity Fuse): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.३ एम.सी.बी. (Miniature Circuit Breaker, MCB) : परिभाषा, प्रकार र प्रयोग
  - ३.४ अर्थ लिकेज सर्किट ब्रेकर (Earth Leakage Circuit Breaker, ELCB): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.५ एम.सी.सी.बी. (Moulded Case circuit Breaker): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.६ लाइटनिङ्ग एरेस्टर (Lightning arrestor): परिभाषा र प्रयोग
  - ३.७ डिष्ट्रिब्यूसन बोर्ड
  - ३.८ प्यानल बोर्ड
४. **विद्युतीय सामग्री तथा बत्तीहरु (Electrical accessories and Lamps)**
  - ४.१ विद्युतीय स्वीच : परिभाषा, प्रकार तथा जडान गर्ने तरिका, संकेत र प्रयोग
  - ४.२ विद्युतीय वायरिङमा प्रयोग हुने विभिन्न सामग्रीहरुको प्रकार, संकेत र प्रयोग
    - ४.२.१ होल्डर, सिलिङ्ग रोज (Celing rose),सकेट (Socket)
    - ४.२.२ प्लग (Plug)
    - ४.२.३ जंक्सन बक्स
    - ४.२.४ कन्ड्युट (Conduit)
  - ४.३ विद्युतीय बत्तीहरु (Electrical Lamps)
    - ४.३.१ इन्क्यान्डेसेन्स बत्ती (Incandescence lamp): प्रकार, बनावट र प्रयोग
    - ४.३.२ डिस्चार्ज बत्तीहरु, फ्ल्यूरोसेन्ट ट्यूब, सोडियम भ्यापर बत्ती, मर्करी भ्यापर बत्ती र हयालोजन (Halogen) बत्तीको प्रयोग
  - ४.४ इनर्जी सेभिङ्ग ल्याम्प (Energy Saving Lamps): बनावट, प्रकार र प्रयोग

लोक सेवा आयोग
संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (Section) (B) :- ५० अङ्क

५. विद्युतीय घरेलु उपकरणहरू (Equipments) को संचालन र सामान्य मर्मत
  - ५.१ हिटर
  - ५.२ रेफ्रिजरेटर
  - ५.३ ओभेन
  - ५.४ गिजर
  - ५.५ विद्युतीय केटल (Electric Kettle)
  - ५.६ पंखा (Fan)
  - ५.७ एयर कन्डीसन
६. विद्युतीय मोटर (Electric Motor) र जेनेरेटर (Generator)
  - ६.१ घरेलु सिङ्गल फेज ए.सी.मोटरहरूको संचालन प्रक्रिया (Operational Process), रेटिङ्ग (Rating) प्रयोग र सामान्य मर्मत
  - ६.२ घरेलु थ्री फेज (Three Phase) इन्डक्सन (Induction) मोटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
  - ६.३ घरेलु सिङ्गल फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
  - ६.४ घरेलु थ्री फेज डिजेल जेनेरेटरको संचालन प्रक्रिया, रेटिङ्ग र प्रयोग
७. विद्युतीय औजारहरू (Electrical Tools) को प्रकार र प्रयोग गर्ने तरिका
  - ७.१ स्क्रू ड्राइभर (Screw Driver)
  - ७.२ लाइन टेस्टर (Line Tester)
  - ७.३ प्लायर (Plier)
  - ७.४ वायर कटर (Wire cutter)
  - ७.५ एमिटर (Ammeter) र भोल्टमिटर (Voltmeter)
  - ७.६ मल्टीमिटर (Multimeter)
  - ७.७ मेगर (Megger)
  - ७.८ विद्युतीय ड्रिल मेसिन र विट
८. अर्थिङ्ग (Earthing)
  - ८.१ परिभाषा र अर्थिङ्ग गर्नु पर्ने आवश्यकता
  - ८.२ अर्थ रेजिस्टेन्सलाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू र यसको मान
  - ८.३ अर्थिङ्ग गर्ने तरिकाहरू र अर्थिङ्ग गर्दा चाहिने सामग्रीहरू
९. विद्युत वितरण प्रणाली (Electrical distribution System)
  - ९.१ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: वितरण भोल्टेज फिक्वेन्सी
  - ९.२ नेपालमा गरिने विद्युत वितरण प्रणाली बारे सामान्य ज्ञान: आउटडोर सबस्टेशन, डिस्ट्रीब्यूटर, सभिस लाइन
१०. विद्युतीय सुरक्षा सम्बन्धी अवधारणा:
  - १०.१ विद्युतीय झटका तथा यसका असरहरू (Electrical shock and its effects)
  - १०.२ विद्युत झटका लागेको खण्डमा गरिने प्राथमिक उपचारको विधि
  - १०.३ विद्युतीय कार्यहरू गर्दा अपनाउनु पर्ने सुरक्षाका नियमहरू
  - १०.४ विद्युतीय कार्य गर्दा Electrician ले प्रयोग गर्नु पर्ने विभिन्न सुरक्षा साधन तथा उपकरणहरू (Safety equipments & Accessories)

लोक सेवा आयोग
संघीय संसद सेवा, प्राविधिक समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सब-इलेक्ट्रिकल ओभरसियर पदको खुला र
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०

प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१. विद्युतीय नक्शा :
  - १.१ विद्युतीय सर्किट डायग्रामको ज्ञान
  - १.२ विद्युत वायरिङ्ग डायग्रामको ज्ञान
  - १.३ विद्युत नक्शामा प्रयोग हुने चिन्हहरूको ज्ञान
२. विद्युत वायरिङ्ग र जडान:
  - २.१ विद्युतीय औजार र उपकरणहरू चयन (Select) गर्ने
  - २.२ विद्युतीय सामग्रीहरू चयन गर्ने
  - २.३ विद्युतीय सुरक्षात्मक उपकरण चयन गर्ने
  - २.४ तल उल्लिखित विद्युत वायरिङ्ग गर्न सक्ने
    - २.४.१ वन वे स्वीच सहित लाईट सर्किट
    - २.४.२ पुस बटन स्वीच सहित कलबेल सर्किट
    - २.४.३ सकेट वाइटलेट सर्किट
    - २.४.४ मेन स्वीच तथा डिस्ट्रीब्यूसन बोर्ड
३. विद्युत वायरिङ्ग प्रणालीको मर्मत संभार:
  - ३.१ विद्युतीय जडानमा भएका विद्युत सामग्रीहरू जस्तै स्वीच, कन्ड्यूट, वतीका सेटहरू (Electrical Fixture) आदिको जाँच गर्ने
  - ३.२ वायरिङ्ग प्रणालीमा उत्पन्न फल्टको पहिचान गर्ने
  - ३.३ फल्टलाई मर्मत गर्ने
४. घरेलु उपकरणहरूको मर्मत सम्भार:
  - ४.१ बिग्रिएको घरेलु उपकरणहरू खोल्ने (Dismantle)
  - ४.२ उपकरणहरूको विभिन्न पार्ट्सहरूको पहिचान
  - ४.३ पार्ट्सको जाँच गर्ने
  - ४.४ फल्ट पत्ता लगाउने
  - ४.५ बिग्रिएको पार्टको मर्मत गर्ने
  - ४.६ साधारण प्रक्रियाबाट बनाउन नसकिने पार्टलाई ठूला Workshop मा बनाउन सिफारिश गर्ने